EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 31.1.2025
COM(2025) 23 final

ANNEX

LISA

järgmise dokumendi juurde:

Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu ja Singapuri Vabariigi vahelise digikaubanduse lepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta

LISA

EUROOPA LIIDU JA SINGAPURI VABARIIGI VAHELINE DIGIKAUBANDUSE LEPING

PREAMBUL

Euroopa Liit (edaspidi „liit“)

ning

Singapuri Vabariik (edaspidi „Singapur“),

edaspidi koos „lepinguosalised“ ja eraldi „lepinguosaline“,

TUGINEDES tihedale ja pikaajalisele partnerlusele, mis põhineb ühistel põhimõtetel ja väärtustel, mis on esitatud ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Singapuri Vabariigi vahel 19. oktoobril 2018 Belgias Brüsselis sõlmitud partnerlus- ja koostöölepingus (edaspidi „partnerlus- ja koostööleping“), ning jõustades selle kaubandussätteid;

SOOVIDES süvendada vabakaubanduspiirkonda, mis loodi 19. oktoobril 2018 Belgias Brüsselis sõlmitud Euroopa Liidu ja Singapuri Vabariigi vahelise vabakaubanduslepinguga (edaspidi „vabakaubandusleping“);

TUNNUSTADES 1. veebruaril 2023 allkirjastatud Euroopa Liidu ja Singapuri vahelist digipartnerlust (edaspidi „digipartnerlus“), millega edendatakse digimajanduse eri valdkondades liidu ja Singapuri koostööd ning luuakse digimajanduse uutes ja esilekerkivates suundades võimalusi ühisalgatusteks ja -jõupingutusteks;

TUNNUSTADES 1. veebruaril 2023 allkirjastatud Euroopa Liidu ja Singapuri digikaubanduse põhimõtteid, milles on digipartnerluse tulemusel kokku lepitud ja mis kajastavad lepinguosaliste ühist kavatsust edendada digimajanduse avatust ja luua digikaubanduse hoogustamiseks ühine raamistik;

TÕDEDES digimajanduse ja -kaubanduse tähtsust ning seda, et püsiv majanduslik edu sõltub lepinguosaliste suutlikkusest rakendada ettevõtete täiustamiseks, uute toodete ja neile turustusvõimaluste loomiseks ning igapäevaelu edendamiseks tehnoloogilisi edusamme;

OLLES SEISUKOHAL, et digimajandus ja -kaubandus loovad ettevõtjate ja tarbijate jaoks majandusvõimalusi ning annavad neile laiema juurdepääsu kaupadele ja teenustele;

OLLES OTSUSTANUD süvendada kahepoolse sooduskaubanduse raames oma majandussuhteid ning hõlmata uusi ja esilekerkivaid valdkondi;

SOOVIDES tugevdada oma kahepoolsete suhete raames ja nendega kooskõlas sooduskaubandussuhteid ning tõdedes, et käesolev leping annab koos vabakaubanduslepinguga suhetele uue hoo ning aitab luua vabakaubanduspiirkonna, mis soodustab lepinguosaliste vahel digikaubanduse arengut;

TÕDEDES, et vaja on teha koostööd digivaldkonna normide ja standardite väljatöötamiseks ning usaldusväärse ja turvalise koostalitluse võimaldamiseks ning edendada digikaubanduse hõlbustamiseks avatud, läbipaistvat, mittediskrimineerivat ja prognoositavat regulatiivset keskkonda;

OLLES OTSUSTANUD aidata kaasa usaldusväärse ja turvalise digikeskkonna laiendamisele, et edendada tarbijate ja ettevõtjate huve ning suurendada üldsuse usaldust;

KINNITADES oma pühendumust vabakaubanduslepingus sisalduvatele kestliku arengu põhimõtetele ning jagades arusaama, et digikaubandus on nii majanduslikust, sotsiaalsest kui ka keskkonnaseisukohast kestliku arengu peamisi vedajaid;

ARVESTADES, et digikaubandus aitab teha majanduses rohe- ja digipööret, mistõttu peavad digikaubandust reguleerivad normid olema tulevikukindlad ning soosima innovatsiooni ja sobituma kujunemisjärgus tehnoloogiaga;

TUNNISTADES, et digikaubandus toetab ettevõtlikkust ning võimestab üleilmsel tasandil kõiki inimesi ja igas suuruses ettevõtjaid, sest see parandab koostalitlusvõimet, ergutab innovatsiooni ja konkurentsi ning parandab juurdepääsu info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale, mis on eelkõige oluline naisettevõtjate ning mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks, ehkki samal ajal on vaja edendada selliste rühmade ja üksikisikute digitaalset kaasatust, kelle jaoks võib digikaubanduses osalemisel olla ebaproportsionaalselt suuri takistusi;

TUNNISTADES oma vastastikust sõltuvust digimajandusega seotud küsimustes ning ühist huvi kaitsta juhtiva veebimajandusena elutähtsat taristut ning tagada turvaline ja usaldusväärne internet, mis soodustab innovatsiooni ning majanduslikku ja sotsiaalset arengut;

TÕSTES ESILE läbipaistvuse olulisust rahvusvahelistes kaubandus- ja investeerimissuhetes kõigi osaliste jaoks;

PÜÜDES luua ajakohast ja dünaamilist koostööraamistikku, mis vastab kiiresti areneva digimajanduse ja -kaubanduse vajadustele;

KINNITADES õigust kehtestada oma territooriumil õiguspäraste poliitiliste eesmärkide saavutamiseks õigusnorme;

NÄIDATES ÜLES tahet kindlustada lepinguosaliste rahvusvahelist ja piirkondlikku juhtpositsiooni digimajanduse ja -kaubanduse kaugelevaatavate võrdlusaluste, normide ja standardite järgimisel;

KINNITADES oma tahet järgida 26. juunil 1945 San Franciscos alla kirjutatud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja ja võttes arvesse ÜRO Peaassamblee poolt 10. detsembril 1948 vastu võetud inimõiguste ülddeklaratsioonis sõnastatud põhimõtteid;

TUGINEDES õigustele ja kohustustele, mis tulenevad 15. aprillil 1994 Marokos Marrakechis sõlmitud Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingust (edaspidi „WTO leping“) ning muudest digikaubanduse ja digimajandusega seotud mitmepoolsetest ja kahepoolsetest lepingutest ja koostöövahenditest, mille osalised mõlemad lepinguosalised on,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

ESIMENE PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

ARTIKKEL 1

Eesmärk

Käesoleva lepingu eesmärgiks on hõlbustada lepinguosaliste vahel käesoleva lepingu kohast kaupade ja teenuste digikaubandust. Käesolevat lepingut kohaldatakse partnerlus- ja koostöölepingu raamistikus ning selle ja vabakaubanduslepinguga luuakse 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (edaspidi „GATT 1994“) XXIV artikli „Territoriaalne rakendamine. Piirivedu. Tolliliidud ja vabakaubanduspiirkonnad“ ja teenuskaubanduse üldlepingu (edaspidi „GATS“) V artikli „Majandusintegratsioon“ kohane vabakaubanduspiirkond.

ARTIKKEL 2

Kohaldamisala

1. Käesolevat lepingut kohaldatakse lepinguosalise meetmete suhtes, mis mõjutavad elektrooniliste vahendite abil toimuvat kaubandust.

2. Käesolevat lepingut ei kohaldata järgmise suhtes:

(a) audiovisuaalteenused;

(b) ringhäälinguteenused[1];

(c) lepinguosalise valduses olev või tema poolt töödeldud või lepinguosalise nimel säilitatav või töödeldav teave ja sellise teabega seotud meetmed,[2] sealhulgas sellise teabe kogumise, säilitamise ja töötlemisega seotud meetmed, välja arvatud artiklis 16 „Avaliku sektori avaandmed“ sätestatud juhtudel.

3. Käesolevat lepingut ei kohaldata valitsusülesannete täitmisel osutatud teenuste[3] ja läbiviidud tegevuste suhtes.

4. Suurema kindluse huvides olgu märgitud, et meetme suhtes, mis mõjutab elektrooniliselt osutatud või teostatud teenuse pakkumist, kohaldatakse vabakaubanduslepingu kaheksanda peatüki asjakohastes sätetes ja 8-A ja 8-B lisas sisalduvaid kohustusi ning nende kohustuste suhtes kohaldatavaid erandeid.

ARTIKKEL 3

Õigus kehtestada õigusnorme

Lepinguosalised kinnitavad veel kord oma õigust kehtestada oma territooriumil õigusnorme, et saavutada sellised õiguspärased poliitikaeesmärgid nagu rahvatervise, sotsiaalteenuste, riikliku hariduse, ohutuse, keskkonna või avaliku kõlbluse kaitse, sotsiaal- või tarbijakaitse, eraelu puutumatus ja andmekaitse ning kultuurilise mitmekesisuse edendamine ja kaitse.

[1] Ringhäälinguteenustena käsitatakse teenuseid, mis on määratletud vabakaubanduslepingu artikli 8.25 „Mõisted“ punktis a.

[2] Suurema kindluse huvides olgu märgitud, et selliste meetmete hulka kuuluvad meetmed, mis on seotud sellise teabe kogumiseks, säilitamiseks ja töötlemiseks kasutatavate süsteemide, taristu ja rajatistega.

[3] Käesolevas lepingus on mõistel „valitsusülesannete täitmisel osutatav teenus“ sama tähendus nagu GATSis või, kui see on asjakohane, GATSi lisas, mis käsitleb finantsteenuseid.

ARTIKKEL 4

Mõisted

Käesolevas lepingus kasutatakse järgmisi mõisteid:

(a) „elektrooniline äriteade“ – elektrooniline sõnum, mis on saadetud ärilistel eesmärkidel isiku elektroonilisele aadressile üldsusele pakutava telekommunikatsiooniteenuse kaudu ja mis hõlmab vähemalt elektronposti ning teksti- ja multimeediasõnumeid (SMS ja MMS) ning lepinguosalise õigusnormidega ettenähtud ulatuses muud liiki elektroonilisi sõnumeid;

(b) „tarbija“ – füüsiline isik, kes osaleb digikaubanduses muul kui kutsealasel eesmärgil;

(c) „hõlmatud isik“ – artikli 5 „Piiriülesed andmevood“ kohaldamisel:

(i) lepinguosalise füüsiline isik,

(ii) lepinguosalise ettevõtja või

(iii) väljaspool liitu või Singapuri asutatud laevandusettevõtja, keda kontrollivad liidu liikmesriigi või Singapuri füüsilised isikud, kelle laevad on registreeritud liidu liikmesriigi või Singapuri asjakohaste õigusaktide kohaselt ja sõidavad liikmesriigi või Singapuri lipu all;

(d) „e-autentimine“ – elektroonilises suhtluses või tehingus osaleja identiteedi kontrollimise või elektroonilise suhtluse tervikluse tagamise protsess või toiming;

(e) „e-arveldamine“ – struktureeritud andmevormingus arve automaatne elektrooniline loomine, töötlemine ja vahetamine müüja ja ostja vahel;

(f) „e-arvete raamistik“ – süsteem, mis hõlbustab e-arveldamist;

(g) „e-makse“ – isikulise rahalise nõude kohase summa ülekandmine maksja poolt makse saajale vastuvõetaval elektroonilisel viisil, välja arvatud keskpankade makseteenused, mis hõlmavad arveldamist finantsteenuste osutajate vahel;

(h) „e-allkiri“ – elektroonilises vormis andmed, mis on elektroonilise andmesõnumi osa, sellele lisatud või sellega loogiliselt seotud ning mis võimaldavad andmesõnumiga seotud allkirja andja identifitseerida ja näidata, et allkirja andja on andmesõnumis sisalduva teabe heaks kiitnud;

(i) dokumendi „elektrooniline versioon“ – lepinguosalise poolt ette nähtud elektroonilises vormingus dokument;

(j) „lõppkasutaja“ – isik, kes ostab internetiühenduse teenuse osutajalt internetiühenduse või liitub internetiühenduse teenuse osutaja pakutava internetiühenduse teenusega;

(k) „ettevõtja“ – juriidiline isik või filiaal või esindus;

(l) „lepinguosalise ettevõtja“ – artikli 5 „Piiriülesed andmevood“ kohaldamisel ettevõtja, mis on asutatud või muul viisil korraldatud lepinguosalise õiguse alusel ning mis juhul, kui see on juriidiline isik, tegeleb selle lepinguosalise territooriumil sisulise äritegevusega[4];

(m) „finantsteenus“ – finantsteenus, mis on määratletud vabakaubanduslepingu artikli 8.49 „Kohaldamisala ja mõisted“ lõike 2 punktis a;

(n) „avaliku sektori andmed“ – andmed, mis kuuluvad valitsustasandile ja valitsusvälistele asutustele mis tahes tasandi valitsustasandi delegeeritud volitusi kasutades, või mida nad valdavad;

(o) „juriidiline isik“ – kohaldatava õiguse alusel nõuetekohaselt asutatud või muul viisil korraldatud juriidiline üksus kas kasumi saamiseks või muuks otstarbeks, kas era- või riigi omandis, kaasa arvatud mis tahes äriühing, usaldusühing, täisühing, ühisettevõte, üksikettevõtja või ühistu;

(p) „meede“ – lepinguosalise võetav meede seaduse, määruse, eeskirja, menetluse, otsuse, haldustoimingu või mõnel muul kujul;

[4] Liit on seisukohal, et „tegelik ja püsiv side“ liidu liikmesriigi majandusega, nagu see sisaldub Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 54, on samaväärne mõistega „sisuline äritegevus“.

(q) „lepinguosalise meetmed“ – meetmed, mille on vastu võtnud või kehtima jätnud:

(i) keskvalitsus, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused või nende tasandite ametiasutused või

(ii) valitsusvälised asutused keskvalitsuse, piirkondliku või kohaliku omavalitsuse või ametiasutuste delegeeritud ülesannete täitmisel;

(r) „lepinguosalise füüsiline isik“ – Singapuri või liidu mõne liikmesriigi kodanik[5] nende vastavate õigusaktide kohaselt;

(s) „internetipõhine teenus“ – elektrooniliselt osutatav teenus, ilma et pooled oleksid üheaegselt kohal;

(t) „isikuandmed“ – mis tahes teave identifitseeritud või identifitseeritava füüsilise isiku kohta;

(u) „territoorium“ – kummagi lepinguosalise puhul piirkond, kus käesolevat lepingut kohaldatakse vastavalt artiklile 43 „Territoriaalne kohaldamisala“;

(v) „soovimatu elektrooniline äriteade“ – elektrooniline äriteade, mis saadetakse ilma vastuvõtja nõusolekuta või hoolimata vastuvõtja selgesõnalisest keeldumisest;

(w) „WTO“ – Maailma Kaubandusorganisatsioon.

TEINE PEATÜKK

DIGIKAUBANDUSE PÕHIMÕTTED

A JAGU

[5] Mõiste „füüsiline isik“ hõlmab füüsilisi isikuid, kelle alaline elukoht on Läti, kuid kes ei ole Läti ega ühegi muu riigi kodanikud, kuid kellel on Läti õigusnormide alusel õigus saada välismaalase pass.

USALDUSVÄÄRSED ANDMEVOOD

ARTIKKEL 5

Piiriülesed andmevood

1. Lepinguosalised kohustuvad tagama andmete piiriülese edastamise elektrooniliste vahendite abil, kui see tegevus on seotud hõlmatud isiku äritegevusega.

2. Selleks ei võta lepinguosaline ega jäta kehtima meetmeid, millega keelatakse või piiratakse lõikes 1 sätestatud piiriülest andmeedastust:

(a) nõudes poole territooriumil andmete töötlemiseks andmetöötlusseadmete või võrguelementide kasutamist, sealhulgas kehtestades kohustuse kasutada andmetöötlusseadmeid või võrguelemente, mis on lepinguosalise territooriumil sertifitseeritud või heaks kiidetud;

(b) nõudes, et andmete säilitamiseks või töötlemiseks peavad need paiknema lepinguosalise territooriumil;

(c) keelates andmete säilitamise või töötlemise teise lepinguosalise territooriumil;

(d) tehes piiriülese andmeedastuse tingimuseks lepinguosalise territooriumil asuvate andmetöötlusseadmete või võrguelementide kasutamise või lepinguosalise territooriumil paiknemise nõuete täitmise või

(e) keelates andmete edastamise lepinguosalise territooriumile.

3. Lepinguosalised jälgivad käesoleva sätte rakendamist ja hindavad selle toimimist kolme aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest. Lepinguosaline võib teha igal ajal teisele lepinguosalisele ettepaneku vaadata läbi lõikes 2 loetletud piirangud, sealhulgas juhul, kui teine

lepinguosaline on nõustunud mitte võtma ega jätma kehtima tulevase kahe- või mitmepoolse lepingu raames muud liiki meetmeid peale nende, mis on loetletud lõikes 2. Sellist taotlust kaalutakse vastutulelikult.

4. Käesolev artikkel ei takista lepinguosalist võtmast ega jätmast kehtima meedet, mis on vastuolus lõikega 2, et täita õiguspärase avaliku poliitika eesmärki,[6] tingimusel et:

(a) meedet ei kohaldata viisil, mis kujutaks endast meelevaldset või põhjendamatut diskrimineerimist või kaubanduse varjatud piiramist, ning

(b) meetmega ei kehtestata teabe edastamisele suuremaid piiranguid, kui on vaja eesmärgi täitmiseks[7].

ARTIKKEL 6

Isikuandmete kaitse

1. Kumbki lepinguosaline tunnistab, et isikutel on õigus eraelu puutumatusele ja isikuandmete kaitsele ning et sellega seotud ranged ja rakendatavad standardid suurendavad usaldust digimajanduse vastu ja aitavad kaasa kaubanduse arengule.

2. Kumbki lepinguosaline võtab vastu või jätab kehtima õigusraamistiku, millega nähakse ette isikuandmete kaitse.

[6] Käesoleva artikli kohaldamisel tõlgendatakse mõistet „õiguspärane avaliku poliitika eesmärk“ objektiivselt ja nii, et see hõlmab muu hulgas avaliku julgeoleku, avaliku kõlbluse ja inimeste, loomade ja taimede elu ja tervise kaitset, avaliku korra tagamist, ühiskonna muude põhihuvide, nagu sotsiaalse ühtekuuluvuse, internetiohutuse, küberturvalisuse ja tehisintellekti ohutuse ja usaldusväärsuse kaitset, kaitset desinformatsiooni levitamise eest ja muid võrreldavaid avaliku huvi eesmärke, võttes arvesse digitehnoloogia muutuvat olemust ja sellega seotud probleeme.

[7] Suurema kindluse huvides olgu öeldud, et käesoleva säte ei mõjuta lepingu muude erandite tõlgendamist ega nende kohaldamist käesoleva artikli suhtes ega lepinguosalise õigust neid kasutada.

3. Isikuandmete kaitse õigusraamistiku väljatöötamisel peaks kumbki lepinguosaline võtma arvesse asjaomaste rahvusvaheliste organite ja organisatsioonide välja töötatud põhimõtteid ja suuniseid, näiteks põhimõtteid, millele on osutatud eraelu puutumatust ja isikuandmete kaitset käsitlevas ühisdeklaratsioonis[8] ning Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (edaspidi „OECD“) suunistes, mis käsitlevad eraelu puutumatuse kaitset ja isikuandmete piiriülest edastamist.

4. Kumbki lepinguosaline tagab, et tema lõike 2 kohane õigusraamistik tagab füüsiliste isikute isikuandmete mittediskrimineeriva kaitse.

5. Kumbki lepinguosaline avaldab üksikisikutele pakutava isikuandmete kaitse kohta teavet, sealhulgas juhtnöörid:

(a) üksikisikutele selle kohta, kuidas kasutada õiguskaitsevahendeid, ning

(b) ettevõtjatele selle kohta, kuidas täita õiguslikke nõudeid.

6. Kumbki lepinguosaline soodustab oma territooriumil tegutsevate ettevõtjate isikuandmete kaitse põhimõtete ja menetluste läbipaistvust.

7. Ehkki lepinguosalised võivad lähtuda isikuandmete kaitsel eri õiguslikust lähenemisviisist, tuleks neil muu hulgas piiriüleste andmevoogude hõlbustamiseks uurida võimalusi oma režiime ühtlustada. See võib hõlmata teise lepinguosalise regulatiivsete lahenduste tunnustamist, nii ühepoolselt kui ka vastastikuse kokkuleppe alusel, laiemaid rahvusvahelisi raamistikke või ühiseid suuniseid ühiste piiriüleste andmeedastusmehhanismide kasutamise kohta.

8. Lepinguosalised püüavad vahetada teavet lõikes 7 osutatud mehhanismide kohta, mida kohaldatakse nende jurisdiktsioonis.

9. Lepinguosalised soodustavad selliste vahendite väljatöötamist, mis võimaldavad ettevõtjatel tõendada vastavust isikuandmete kaitse standarditele ja parimatele tavadele.

[8] Tehtud 22. veebruaril 2022 Pariisis toimunud India ja Vaikse ookeani piirkonna koostööfoorumi kohtumisel.

10. Lepinguosalised püüavad vahetada teavet ja jagada kogemusi lõikes 9 osutatud andmekaitsenõuete täitmise vahendite kasutamise kohta ning edendada üksteise vahendite lähendamist.

11. Käesolev leping ei takista lepinguosalisel võtmast ega jätmast kehtima lõikes 2 osutatud riikliku õigusraamistiku alusel meetmeid, mida ta peab asjakohaseks, sealhulgas võtmast vastu ja kohaldamast õigusnorme isikuandmete piiriülese edastamise suhtes, tingimusel et lepinguosalise õiguses on edastatavate andmete kaitseks ette nähtud vahendid, mis võimaldavad andmete edastamist üldkohaldatavatel tingimustel.

12. Kumbki lepinguosaline teavitab teist lepinguosalist kõikidest meetmetest, mille ta lõike 11 kohaselt vastu võtab või kehtima jätab.

B JAGU

ERISÄTTED

ARTIKKEL 7

Tollimaksud

Lepinguosalised ei kehtesta elektroonilistele tarnetele tollimakse.

ARTIKKEL 8

Eelneva loa puudumise põhimõte

1. Lepinguosaline ei või nõuda eelnevat luba ega võtta vastu ega jätta kehtima ühtegi muud samaväärse toimega nõuet üksnes ettekäändel, et teenust osutatakse internetis[9].

2. Lõiget 1 ei kohaldata telekommunikatsiooniteenuste, ringhäälinguteenuste, hasartmänguteenuste, õigusalaste esindusteenuste ega notari või samaväärse kutseala teenuste suhtes, kui need on otseselt ja eriomaselt seotud avaliku võimu teostamisega.

ARTIKKEL 9

Elektroonilised lepingud

Kui lepinguosalise õigusnormides ei ole sätestatud teisiti, ei või lepinguosaline keelduda tunnistamast elektroonilise lepingu[10] õiguslikku toimet, õiguslikku kehtivust ega täidetavust üksnes ettekäändel, et leping on sõlmitud elektrooniliselt.

ARTIKKEL 10

E-autentimine ja e-allkiri

1. Kui lepinguosalise õigusnormides ei ole sätestatud teisiti, ei või lepinguosaline keelduda tunnistamast e-allkirja õiguslikku toimet, õiguslikku kehtivust ega sobivust tõendina õigusmenetluses üksnes ettekäändel, et leping on sõlmitud elektrooniliselt.

2. Lepinguosaline ei võta vastu ega jätta kehtima meetmeid:

[9] Suurema kindluse huvides olgu märgitud, et lepinguosalisel ei ole keelatud nõuda internetipõhiste teenuste jaoks eelnevat luba ega kehtestada või jätta kehtima muid samaväärse toimega nõudeid muudel poliitikakaalutlustel.

[10] Suurema kindluse huvides olgu märgitud, et elektrooniline leping hõlmab lepingut, mis on sõlmitud automaatse sõnumisüsteemi kaudu.

(a) millega keelatakse elektroonilise tehingu osalistel määrata vastastikku kindlaks oma tehingu jaoks sobiv e-autentimise meetod või e-allkiri, või

(b) mis takistaksid elektroonilise tehingu osalistel kasutada võimalust tõestada kohtu- või haldusasutustele, et nende tehing vastab e-autentimise ja e-allkirjade poolest kõigile õigusnõuetele.

3. Olenemata lõikest 2 võib lepinguosaline nõuda, et teatava tehinguliigi puhul peab e-autentimise meetodi või e-allkirja sertifitseerima tema õigusnormide kohaselt akrediteeritud asutus või et selline meetod või allkiri peab vastama teatavatele tulemusstandarditele, mida tuleb arendada avatud ja läbipaistval viisil ning mis võivad olla seotud üksnes asjaomase tehinguliigi eriomadustega.

4. Oma õigusnormides sätestatud ulatuses kohaldab lepinguosaline lõikeid 1–3 e-templite, e-ajatemplite ja registreeritud e-andmevahetusteenuste suhtes.

5. Lepinguosalised julgustavad kasutama koostalitlusvõimelist e-autentimist.

ARTIKKEL 11

Lähtekood

1. Kumbki lepinguosaline ei sea teise lepinguosalise füüsilisele või juriidilisele isikule kuuluva tarkvara või sellist tarkvara sisaldavate toodete oma territooriumil toimuva või oma territooriumilt lähtuva impordi, ekspordi, levitamise, müügi või kasutamise eeltingimuseks selle tarkvara lähtekoodi üleandmist ega juurdepääsu sellele lähtekoodile.

2. Suurema kindluse huvides olgu märgitud, et:

(a) lepinguosalise meetmete suhtes, mis on vastu võetud või kehtima jäetud sertifitseerimismenetluse raames, võib kohaldada artiklit 28 „Usaldatavusnõuetega seotud erand“, artiklit 29 „Üldised erandid“ ja artiklit 30 „Julgeolekuerandid“;

(b) lõiget 1 ei kohaldata juhul, kui teise lepinguosalise füüsiline või juriidiline isik annab tarkvara lähtekoodi üle või annab sellele juurdepääsu vabatahtlikult ärilistel alustel, näiteks riigihanketehingu või muude vabalt läbiräägitavate lepingute raames, või avatud lähtekoodi litsentside alusel, näiteks avatud lähtekoodiga tarkvara puhul, ning

(c) lõige 1 ei mõjuta lepinguosalise reguleerivate, õiguskaitse- ja kohtuasutuste õigust nõuda tarkvara lähtekoodi muutmist, et see vastaks lepinguosalise õigusnormidele, mis ei ole käesoleva lepinguga vastuolus.

3. Ükski käesoleva artikli säte ei mõjuta järgmist:

(a) lepinguosalise reguleerivate, õiguskaitse-, kohtu- ja vastavushindamisasutuste[11] õigus nõuda uurimise või kontrolli, täitemeetmete või kohtumenetluse eesmärgil kas enne või pärast tarkvara importi, eksporti, levitamist, müüki või kasutamist selle tarkvara lähtekoodi üleandmist või juurdepääsu selle tarkvara lähtekoodile, et tagada vastavus lepinguosalise õigusnormidele, millega taotletakse õiguspäraseid avaliku poliitika eesmärke,[12] tingimusel et kohaldatakse loata avalikustamise vastaseid kaitsemeetmeid;

(b) lepinguosalise kohtu, halduskohtu, konkurentsiasutuse või muu asjaomase organi nõue kõrvaldada konkurentsiõiguse rikkumine või lepinguosalise õigusnormide kohane nõue tagada tarkvara lähtekoodile proportsionaalne ja sihitatud juurdepääs, mis on vajalik digiturgudele sisenemiselt tõkete kõrvaldamiseks ning turgude konkurentsivõimelisuse, õigluse, avatuse ja läbipaistvuse tagamiseks, kui see ei ole lepinguga vastuolus;

(c) intellektuaalomandi õiguste kaitse ja intellektuaalomandi õiguskaitse tagamine ega

[11] Käesoleva artikli kohaldamisel tähendab „vastavushindamisasutus“ lepinguosalise asjaomast valitsusasutust või -organit või lepinguosalise valitsusasutuse või -organi delegeeritud volituste alusel tegutsevat valitsusvälist asutust, kes teostab kooskõlas lepinguosalise kohaldatavate õigusnormidega vastavuse hindamise menetlusi.

[12] Nende hulka võivad kuuluda artikli 5 „Piiriülesed andmevood“ lõike 4 joonealuses märkuses 6 loetletud eesmärgid.

(d) lepinguosalise õigus võtta meetmeid kooskõlas vabakaubanduslepingu riigihankeid käsitleva peatüki artikliga 9.3 „Julgeoleku- ja üldised erandid“, mida kohaldatakse käesoleva artikli suhtes *mutatis mutandis*.

ARTIKKEL 12

Tarbijakaitse internetis

1. Käesoleva artikli kohaldamisel hõlmab mõiste „eksitav, petturlik ja ebaaus äritegevus“ järgmist:

(a) sisuliste valeandmete, sealhulgas kaudsete faktiliste valeandmete ning kaupade või teenuste omadusi, hinda, otstarbekohasust, kogust või päritolu käsitlevate valeväidete esitamine;

(b) kaupade või teenuste reklaamimine tarnimisvalmina ilma kavatsuseta neid tarnida või mõistlikku tarnevõimet evimata;

(c) tarbijale pärast tasu saamist kaupade tarnimata või teenuste osutamata jätmine, välja arvatud juhul, kui sellel on mõistlik põhjus, ning

(d) tarbijalt tellimata kaupade või teenuste eest tasu küsimine.

2. Kumbki lepinguosaline võtab vastu või jätab kehtima meetmed, sealhulgas õigusnormid, millega keelustada eksitav, petturlik ja ebaaus äritegevus, mis põhjustab või võib põhjustada e-kaubanduses osalevatele tarbijatele kahju.

3. E-kaubanduses osalevate tarbijate kaitsmiseks võtab lepinguosaline vastu või jätab kehtima meetmed, millega tagada, et:

(a) tarbijatel on juurdepääs õiguskaitsele, sealhulgas õigus kasutada õiguskaitsevahendeid juhtudel, kui kauba või teenuse eest on tasutud, kuid kaupa ei ole tarnitud või teenust ei ole osutatud kokkulepitud viisil;

(b) kaupade tarnijad ja teenuste osutajad suhtlevad tarbijatega õiglaselt ja ausalt;

(c) kaupade tarnijad ja teenuste osutajad esitavad kaupade ja teenuste kohta selge, täieliku, täpse ja läbipaistva teabe, sealhulgas seoses ostutingimustega, ning

(d) kaubad on tavapärasel ja mõistlikult eeldataval kasutamisel ohutud.

4. E-kaubanduses osalevate tarbijate kaitsmiseks püüavad lepinguosalised võtta vastu või jätta kehtima meetmed, millega tagada, et tarnijad annavad oma isiku ja kontaktandmete kohta selget, täielikku, täpset ja läbipaistvat teavet[13].

5. Lepinguosalised peavad vajalikuks anda tarbijakaitseasutustele või muudele asjaomastele asutustele piisavad täitmise tagamise volitused.

6. Lepinguosalised tunnistavad, et nende tarbijakaitseasutustel ja muudel asjaomastel organitel tuleb teha koostööd ning vahetada teavet ja kogemusi, samuti teha asjakohastel vastastikust huvi pakkuvatel juhtudel, mis on seotud elektroonilises kaubanduses kehtivate tarbijaõiguste rikkumisega, koostööd internetipõhise tarbijakaitse täiustamiseks, kui lepinguosalised ühiselt nii otsustavad.

7. Kumbki lepinguosaline teeb oma tarbijakaitsealased õigusnormid üldsusele kättesaadavaks ja kergesti juurdepääsetavaks.

8. Lepinguosalised peavad vajalikuks tagada e-kaubanduses osalevatele tarbijatele tarbijakaitse vähemalt samal tasemel, kui on ette nähtud muus vormis kaubandusega tegelevatele tarbijatele.

9. Kumbki lepinguosaline edendab tarbijate õiguskaitse mehhanismide kättesaadavust ja teadlikkust nendest, sealhulgas piiriülestes tehingutes osalevate tarbijate puhul.

ARTIKKEL 13

[13] Vahendajate puhul kuuluvad siia hulka ka kauba või teenuse tegeliku tarnija isik ja kontaktandmed.

Soovimatud elektroonilised äriteated

1. Lepinguosalised tunnistavad, et vaja on suurendada usaldust e-kaubanduse vastu, sealhulgas läbipaistvate ja tõhusate meetmete abil, millega piirata soovimatuid elektroonilisi äriteateid. Selleks võtab kumbki lepinguosaline või jätab kehtima meetmed, millega:

(a) nõutakse soovimatute elektrooniliste äriteadete saatjatelt, et füüsilisest isikust vastuvõtjatel oleks hõlpsamini võimalik vältida selliste teadete jätkuvat saamist, ning

(b) nõutakse kooskõlas kummagi lepinguosalise õigusnormidega füüsilistest isikutest vastuvõtjatele elektrooniliste äriteadete saatmisel nende nõusolekut.

2. Olenemata lõike 1 punktist b lubab lepinguosaline füüsilistel ja juriidilistel isikutel, kes on saanud kaupade tarnimisel või teenuste osutamisel kõnealuse lepinguosalise õigusaktides sätestatud tingimuste kohaselt füüsilisest isikust vastuvõtja kontaktandmed, saata talle elektroonilisi äriteateid oma sarnaste kaupade või teenuste kohta.

3. Kumbki lepinguosaline tagab, et elektroonilised äriteated on selgelt tuvastatavad, nende puhul tuleb selgelt välja, kelle nimel need on saadetud, ning need sisaldavad vajalikku teavet, mis võimaldab füüsilisest isikust vastuvõtjatel nõuda igal ajal ja lepinguosalise õigusnormidega ette nähtud ulatuses tasuta selliste sõnumite saatmise lõpetamist.

4. Kumbki lepinguosaline tagab juurdepääsu õiguskaitsele nende tarnijate vastu, kes edastavad soovimatuid elektroonilisi äriteateid, mis ei vasta lõigete 1 ja 3 kohaselt vastu võetud või kehtima jäetud meetmetele.

5. Lepinguosalised püüavad teha asjakohastel vastastikust huvi pakkuvatel juhtudel soovimatute elektrooniliste äriteadete reguleerimise vallas koostööd.

ARTIKKEL 14

Koostöö digikaubanduse küsimustes

1. Lepinguosalised kinnitavad, et digipartnerlus on digikoostöö peamine raamistik, sealhulgas vastastikust huvi pakkuvates valdkondades, nagu tehisintellekt, digiidentiteet ja andmeinnovatsioon.

2. Lepinguosalised vahetavad kooskõlas oma sellekohaste õigusnormidega digikaubanduse valdkonna regulatiivsetes küsimustes teavet järgmise kohta:

(a) koostalitlusvõimelise e-autentimise hõlbustamine ja tunnustamine ning e-allkirjade vastastikuse tunnustamise lepingu sõlmimise teostatavus tulevikus;

(b) soovimatute elektrooniliste äriteadete käsitlemine;

(c) tarbijate ja digiplatvormide töötajate kaitse;

(d) veebikeskkonna autoriõiguse raamistikud ning

(e) muud digikaubanduse arengu seisukohast olulised küsimused.

3. Lepinguosalised teevad vajaduse korral koostööd ja osalevad aktiivselt rahvusvahelistel foorumitel, et edendada digikaubanduse arengut.

4. Suurema kindluse huvides olgu märgitud, et see säte ei piira artikli 6 „Isikuandmete kaitse“ kohaldamist.

ARTIKKEL 15

Juurdepääs internetile ja interneti kasutamine digikaubanduses

1. Lepinguosalised kinnitavad vajadust anda oma poliitikat ja õigusnorme järgides nende territooriumil asuvatele lõppkasutajatele võimalus:

(a) pääseda ligi vabalt valitud rakendustele ja teenustele ja neid kasutada mõistliku võrguhalduse tingimustel, mille raames ei blokeerita ega aeglustata andmeliiklust konkurentsieelise saamiseks[14];

(b) kasutada enda valitud lõppseadmeid, tingimusel et sellised seadmed ei kahjusta muude seadmete, võrgu ega võrgu kaudu pakutavate teenuste turvalisust, ning

(c) pääseda ligi teabele internetiühenduse teenuse osutaja võrguhaldustavade kohta.

2. Suurema kindluse huvides olgu märgitud, et ükski käesoleva artikli säte ei takista poolel võtta vastu meetmeid, mille eesmärk on kaitsta internetikasutajate huvides avalikku julgeolekut.

ARTIKKEL 16

Avaliku sektori avaandmed

1. Käesoleva artikli kohaldamisel tähendab mõiste „metaandmed“ struktuurset või kirjeldavat teavet andmete kohta, nagu sisu, vorming, allikas, õigused, täpsus, lähtekoht, sagedus, perioodilisus, detailsus, kirjastaja või vastutav isik, kontaktandmed, kogumismeetod või kontekst.

2. Pooled tunnistavad, et üldsuse juurdepääsu hõlbustamine avaliku sektori andmetele ning selle kasutamise hõlbustamine soodustab majanduslikku ja sotsiaalset arengut, konkurentsivõimet, tootlikkust ja innovatsiooni. Selleks julgustatakse lepinguosalisi laiendama avaliku sektori andmete katvusala, näiteks huvitatud sidusrühmade kaasamise ja nendega konsulteerimise kaudu.

3. Kui lepinguosaline otsustab anda üldsusele digitaalse juurdepääsu valitsemissektori andmetele ja teha need üldsusele kasutamiseks kättesaadavaks, püüab ta tagada, et:

(a) sellised andmed tehtaks kättesaadavaks masinloetavas ja avatud vormingus;

[14] Lõike 1 punkti a kohaldamise suhtes kinnitavad lepinguosalised, et internetiühenduse teenuse osutaja, kes pakub oma tellijatele teatavat sisu ainuõiguse alusel, ei lähe selle põhimõttega vastuollu.

(b) sellised andmed tehtaks vajaduse korral kättesaadavaks mitmemõõtmelist töötlust võimaldavas vormingus;

(c) sellised andmed oleks vormingus, mis võimaldab neid hõlpsasti otsida, leida, kasutada, taaskasutada ja ümber jaotada;

(d) sellised andmed tehtaks kättesaadavaks usaldusväärsete, kasutajasõbralike ja vabalt kättesaadavate rakendusliideste kaudu;

(e) sellised andmed tehtaks täielikus kooskõlas lepinguosalise isikuandmete kaitse normidega kättesaadavaks taaskasutamiseks;

(f) selliseid andmeid ajakohastataks vajaduse korral õigeaegselt;

(g) selliste andmetega kaasneksid metaandmed, mis põhinevad võimalikult suures ulatuses üldkasutatavatel vormingutel, mis võimaldavad kasutajal andmeid mõista ja kasutada, ning

(h) sellised andmed tehtaks kasutajale üldiselt kättesaadavaks üldjuhul tasuta või mõistlike kuludega.

4. Kui lepinguosaline otsustab teha valitsemissektori andmed üldsusele digitaalselt juurdepääsetavaks ja kasutatavaks, püüab ta vältida selliste tingimuste kehtestamist, mis on diskrimineerivad või mis põhjendamatult takistavad või piiravad selliste andmete kasutajal:

(a) andmete taasesitamist, levitamist või taasavaldamist,

(b) andmete ümberrühmitamist või

(c) andmete kasutamist ärilistel ja mitteärilistel eesmärkidel, sealhulgas uue toote või teenuse tootmisel.

5. Lepinguosalised püüavad teha koostööd, et teha kindlaks viisid, kuidas kumbki neist saab laiendada juurdepääsu tema avaldatud avaliku sektori teabele ja võimaldada sellise teabe suuremat kasutamist, sealhulgas tavasid ja poliitikat käsitleva teabe ning nendega seotud kogemuste

vahetamise kaudu, et edendada ja luua avaliku sektori poolse kasutuse kõrval eelkõige just väikeste- ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks äri- ja teadusvõimalusi.

ARTIKKEL 17

E-arveldamine

1. Lepinguosalised on seisukohal, et e-arved aitavad parandada digikaubanduse ja sealhulgas elektrooniliste vahendite abil toimuvate hangete kulutõhusust, tõhusust, täpsust ja usaldusväärsust. Lepinguosalised peavad vajalikuks tagada, et nende territooriumil e-arveldamiseks kasutatavad süsteemid on koostalitlusvõimelised teise lepinguosalise territooriumil e-arveldamiseks kasutatavate süsteemidega, pidades e-arveldamise standardeid sellise süsteemi oluliseks komponendiks.

2. Kumbki lepinguosaline tagab, et e-arveldamisega seotud meetmeid rakendatakse tema territooriumil nii, et see võimaldab lepinguosaliste e-arveldamise raamistike piiriülest koostalitlusvõimet. Selleks tuginevad lepinguosalised e-arveldamisega seotud meetmete võtmisel vajaduse korral rahvusvahelistele raamistikele, standarditele, suunistele ja soovitustele.

3. Lepinguosalised tunnistavad koostalitlusvõimeliste e-arveldamise raamistike ülemaailmse kasutuselevõtu edendamise majanduslikku tähtsust. Selleks püüavad lepinguosalised jagada parimaid tavasid ja teha koostööd koostalitlusvõimeliste e-arveldamise süsteemide kasutuselevõtu edendamiseks.

4. Lepinguosalised püüavad teha koostööd algatustes, millega edendatakse, soodustatakse, toetatakse või hõlbustatakse e-arvete kasutuselevõttu ettevõtjate poolt. Selleks lepinguosalised:

(a) edendavad e-arveldamise aluseks olevat poliitikat, taristut ja protsesse ning

(b) parandavad teadlikkust e-arveldamisest ja suurendavad selles vallas suutlikkust.

ARTIKKEL 18

Paberivaba kauplemine

1. Soovides luua piiril kaubavahetuseks paberivaba keskkonna, tunnistavad lepinguosalised et on oluline kaotada kaupade impordiks, ekspordiks ja transiidiks nõutavad paberkandjal vormid ja dokumendid. Seetõttu julgustatakse lepinguosalisi võimaluse korral loobuma paberkandjal vormidest ja dokumentidest ning minema üle andmepõhises vormingus vormide ja dokumentide kasutamisele.

2. Kumbki lepinguosaline püüab teha kaupade impordiks, ekspordiks ja transiidiks vajalikud vormid ja dokumendid üldsusele elektroonilisel kujul kättesaadavaks. Käesoleva lõike kohaldamisel hõlmab mõiste „elektroonilisel kujul“ vorminguid, mis sobivad inimsekkumiseta automaattõlgenduseks ja elektrooniliseks töötlemiseks, samuti digiteeritud pilte ja vorme.

3. Kumbki lepinguosaline püüab aktsepteerida kaupade impordiks, ekspordiks ja transiidiks nõutavate vormide ja dokumentide täidetud elektroonilisi versioone nende vormide ja dokumentide paberversioonidega juriidiliselt samaväärsena.

4. Lepinguosalised püüavad teha nii kahepoolselt kui ka rahvusvahelistel foorumitel koostööd, et edendada kaupade impordiks, ekspordiks ja transiidiks vajalike vormide ja dokumentide elektrooniliste versioonide aktsepteerimist.

5. Paberivaba kauplemise võimaldamisega seotud algatuste väljatöötamisel püüab kumbki lepinguosaline võtta arvesse rahvusvaheliste organisatsioonide poolt kokku lepitud meetodeid.

6. Lepinguosalised tunnistavad, et kooskõlas kummagi õigusnormidega on vaja hõlbustada nende territooriumil asuvate ettevõtjate vahelises kaubandustegevuses elektrooniliste dokumentide vahetamist.

ARTIKKEL 19

Ühe akna süsteem

1. Lepinguosalised on seisukohal, et ühe akna süsteemid hõlbustavad kaubandust, sealhulgas digikaubandust, ning kinnitavad veel kord oma valmidust täita vabakaubanduslepingu artiklis 6.13 „Ühe akna süsteem“ sätestatud kohustust püüda välja töötada või alles hoida ühe akna süsteeme, mis võimaldaksid esitada teavet, mida tollialaste ja muude õigusaktidega eksportimise, importimise ning transiidi kohta nõutakse, elektroonilisel teel ühe korraga.

2. Lepinguosalised arendavad omavahel koostööd ning vahetavad tolliasutuste vahel vajadusi mööda struktureeritud ja korduva elektroonilise teabevahetuse kaudu asjakohast tollialast teavet, kui see on kooskõlas kummagi lepinguosalise õigusnormidega, et parandada riskijuhtimist ja tollikontrolli tõhusust, keskendudes tulude kogumise ning ohutuse ja turvalisuse seisukohast ohustatud kaupadele ning hõlbustades seaduslikku kaubandust. Vabakaubanduslepingu artikli 16.2 „Erikomiteed“ alusel loodud tollikomitee võib, kui ta peab seda vajalikuks, arutada käesoleva artikli rakendamisega seotud küsimusi ning võtta sellega seoses vastu otsuseid ja esitada soovitusi.

ARTIKKEL 20

Elektrooniliste tehingute raamistik

1. Kumbki lepinguosaline püüab vastu võtta või kehtima jätta elektroonilisi tehinguid reguleeriva õigusraamistiku, mis on kooskõlas UNCITRALi 1996. aasta elektroonilise kaubanduse tüüpseadusega.

2. Kumbki lepinguosaline püüab:

(a) hoida elektrooniliste tehingute suhtes ära põhjendamatut regulatiivset koormust ning

(b) hõlbustada huvitatud isikute osalemist elektrooniliste tehingute õigusraamistiku väljatöötamisel.

3. Lepinguosalised peavad vajalikuks hõlbustada üleantavate elektrooniliste andmike kasutamist. Selleks püüab kumbki lepinguosaline võtta vastu või jätta kehtima õigusraamistiku, milles võetakse arvesse UNCITRALi 2017. aasta üleantavate elektrooniliste andmike tüüpseadust.

ARTIKKEL 21

E-maksed[15]

1. Pidades silmas e-maksete ja eelkõige uute elektrooniliste makseteenuste pakkujate pakutavate maksete kiiret kasvu, peavad lepinguosalised:

(a) kasulikuks toetada ohutute, tõhusate, usaldusväärsete, turvaliste, taskukohaste ja juurdepääsetavate piiriüleste e-makseteenuste arendamist, soodustades rahvusvaheliselt tunnustatud standardite vastuvõtmist ja kasutamist, edendades elektrooniliste maksesüsteemide koostalitlusvõimet ning hoogustades e-makseteenuste valdkonnas kasulikku innovatsiooni ja konkurentsi;

(b) vajalikuks võtta ohutute, tõhusate, usaldusväärsete, turvaliste ja juurdepääsetavate elektrooniliste maksesüsteemide kindlustamiseks vastu vajalikud õigusnormid, võttes vajaduse korral arvesse selliste süsteemidega seotud riske, ning

(c) oluliseks võimaldada ohutute, tõhusate, usaldusväärsete, turvaliste, taskukohaste ja juurdepääsetavate elektrooniliste maksetoodete ja -teenuste õigeaegset kasutuselevõttu.

2. Selleks püüavad lepinguosalised teha järgmist:

[15] Suurema kindluse huvides olgu märgitud, et ükski käesoleva artikli säte ei kohusta lepinguosalist võimaldama teise lepinguosalise e-makseteenuste osutajatele, kelle asukoht ei ole tema territooriumil, juurdepääsu keskpankade makseteenustele, mis hõlmavad finantsteenuste osutajate vahelisi arveldusi.

(a) võtta asjaomaste elektrooniliste maksesüsteemide loomisel arvesse rahvusvaheliselt tunnustatud maksestandardeid, et võimaldada elektrooniliste maksesüsteemide suuremat koostalitlusvõimet;

(b) julgustada finantsteenuste osutajaid ja elektrooniliste makseteenuste osutajaid kasutama avatud platvorme ja avatud arhitektuuri ning tegema kooskõlas kohaldatavate andmekaitsenormidega kättesaadavaks oma finantstoodete, -teenuste ja -tehingute rakendusliidesed, et parandada elektrooniliste maksete koostalitlusvõimet, lihtsustada konkurentsi, suurendada turvalisust ja hoogustada innovatsiooni, luues vajaduse korral partnerlusi kolmandatest isikutest pakkujatega, tingimusel et järgitakse asjakohaseid riskijuhtimise põhimõtteid, ning

(c) soodustada innovatsiooni ja konkurentsi edendavaid võrdseid tingimusi ning uute finants- ja elektrooniliste maksetoodete ja -teenuste õigeaegset kasutuselevõttu, näiteks regulatiivsete ja tööstuslike testkeskkondade abil.

3. Kumbki lepinguosaline teeb e-makseid reguleerivad õigusnormid, sealhulgas õigusnormid, mis käsitlevad regulatiivset heakskiitmist, litsentsimisnõudeid, menetlusi ja tehnilisi standardeid, üldsusele õigeaegselt kättesaadavaks.

ARTIKKEL 22

Küberturvalisus

1. Lepinguosalised nendivad, et küberturvalisust ähvardavad ohud õõnestavad usaldust digikaubanduse vastu.

2. Lepinguosalised möönavad küberohtude muutuvat olemust. Küberohtude tuvastamiseks ja leevendamiseks ning seeläbi digikaubanduse edendamiseks püüavad lepinguosalised:

(a) suurendada oma küberintsidentidele reageerimise eest vastutavate riiklike üksuste suutlikkust ning

(b) teha koostööd tegemaks kindlaks ja leevendamaks lepinguosaliste elektroonilisi võrke kahjustavaid pahatahtlikke sissetunge ja kahjurkoodi levikut, tegelemaks küberturvalisuse intsidentidega õigeaegselt ning jagamaks teadlikkuse suurendamise ja parimate tavade levitamise eesmärgil teavet.

3. Mööndes küberohtude muutuvat olemust ja nende negatiivset mõju digikaubandusele, peavad lepinguosalised tarvilikuks lähtuda selliste ohtudega tegelemisel riskipõhisest lähenemisviisist ning minimeerida samal ajal kaubandustõkkeid. Et tuvastada küberturvalisuse riske ja pakkuda nende eest kaitset ning avastada küberintsidente, neile reageerida ja neist taastuda, püüab kumbki lepinguosaline eelöeldust lähtuvalt kasutada ja julgustada oma jurisdiktsiooni alla kuuluvaid ettevõtjaid kasutama riskijuhtimise parimatele tavadele ning konsensuslikul, läbipaistval ja avatud viisil välja töötatud standarditele tuginevat riskipõhist lähenemisviisi.

ARTIKKEL 23

Standardid, tehnilised normid ja vastavushindamise menetlused

1. Käesoleva artikli kohaldamisel kohaldatakse *mutatis mutandis* tehniliste kaubandustõkete lepingu 1. lisas esitatud mõisteid.

2. Lepinguosalised on seisukohal, et hästi toimiva digimajanduse edendamiseks ning digikaubanduse tõkete vähendamiseks ja selle ühilduvuse, koostalitlusvõime ja usaldusväärsuse suurendamiseks on tähtis rakendada standardeid, tehnilisi norme ja vastavushindamist.

3. Et edendada digikaubandusega seotud rahvusvaheliste standardite väljatöötamist ja kasutamist, julgustavad lepinguosalised oma organeid osalema selliste rahvusvaheliste foorumite tegevuses, mille osalised mõlemad lepinguosalised on, ja tegema neil mõlemapoolset huvi pakkuvates valdkondades koostööd. Mõlemapoolset huvi pakkuvates digimajanduse esilekerkivates valdkondades püüavad lepinguosalised teha seda ka digikaubandusega seotud teenuste puhul.

4. Lepinguosalised tunnistavad, et mehhanismid, mis hõlbustavad vastavushindamise tulemuste piiriülest tunnustamist, võivad hõlbustada ka digikaubandust. Lepinguosalised püüavad selliseid mehhanisme luua ning sõlmida muu hulgas rahvusvahelisi kokkuleppeid vastavushindamise tulemuste tunnustamise kohta reguleerivate asutuste poolt. Mõlemapoolset huvi pakkuvates digimajanduse esilekerkivates valdkondades püüavad lepinguosalised teha seda ka digikaubandusega seotud teenuste puhul.

5. Sel eesmärgil püüavad lepinguosalised või paluvad oma organitel digikaubandusega seotud mõlemapoolset huvi pakkuvates valdkondades:

(a) töötada standardite, tehniliste normide ja vastavushindamise valdkonnas välja võimalikud ühisalgatused ning teha nendega seoses koostööd ning

(b) teha koostööd erasektoriga, et süvendada lepinguosaliste vahel, tööstusharus ja muudes asjaomastes sidusrühmades arusaamist standarditest, tehnilistest normidest ja vastavushindamisest.

6. Lepinguosalised rõhutavad, et digikaubanduse standardite, tehniliste normide ja vastavushindamise menetluste ettevalmistamisel, vastuvõtmisel ja kohaldamisel on vajalik teabevahetus ja läbipaistvus ning kinnitavad valmidust täita vabakaubanduslepingu artiklist 4.8 „Läbipaistvus“ tulenevaid kohustusi. Lepinguosalised rõhutavad, et digikaubandusega seotud teenuste puhul on digikaubanduse standardite, tehniliste normide ja vastavushindamise menetluste ettevalmistamisel, vastuvõtmisel ja kohaldamisel teabevahetus ja läbipaistvus vajalikud ka digimajanduse esilekerkivates valdkondades, mis pakuvad mõlemapoolset huvi, ning julgustavad oma organeid esitama taotluse korral standardite, tehniliste normide ja vastavushindamise menetluste kohta vajalikku teavet.

ARTIKKEL 24

Väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad

1. Lepinguosalised tõstavad esile väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate olulisust lepinguosaliste kahepoolsetes kaubandus- ja investeerimissuhetes ning võimalusi, mida digikaubandus võib sellistele ettevõtjatele pakkuda.

2. Lepinguosalised tunnistavad sidusrühmade, sealhulgas ettevõtjate keskset osa käesoleva artikli rakendamisel lepinguosaliste poolt.

3. Et edendada käesoleva lepinguga väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate huve, püüavad lepinguosalised innustada väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid digikaubanduses rohkem osalema ning kavatsevad vahetada teavet ja parimaid tavasid digivahendite ja -tehnoloogia kasutamise hoogustamise kohta.

ARTIKKEL 25

E-kaasatus

1. Lepinguosalised peavad oluliseks edendada e-kaasatust, et kõigil inimestel ja ettevõtjatel oleks olemas kõik vajalik digimajanduses osalemiseks, sellesse panustamiseks ja selle hüvedest osa saamiseks. Selleks oleks lepinguosaliste hinnangul vaja laiendada võimalusi digikaubanduses osaleda ja kõrvaldada sellelt tõkked.

2. Selleks teevad lepinguosalised e-kaasatuse küsimustes koostööd, luues muu hulgas digikaubanduses osalemise võimalusi neile, kelle jaoks võib digikaubanduses osalemisel olla ebaproportsionaalselt suuri takistusi. Koostöö raames võib muu hulgas:

(a) jagada e-kaasatuse vallas kogemusi ja parimaid tavasid, sealhulgas ekspertide vahel;

(b) teha kindlaks ja kõrvaldada tõkked, mis takistavad juurdepääsu digikaubanduse võimalustele;

(c) tutvustada vastastikku meetodeid ja menetlusi, mille põhjal töötada välja andmekogusid ning teha analüüse selle kohta, kuidas osalevad digikaubanduses inimesed, kelle jaoks võib digikaubanduses osalemisel olla ebaproportsionaalselt suuri takistusi, ning

(d) käsitleda mis tahes muid valdkondi, milles lepinguosalised ühiselt kokku lepivad.

3. E-kaasatusega seotud koostöö võib vajaduse korral toimuda lepinguosaliste asutuste ja sidusrühmade koordineerimisel.

4. Lepinguosalised osalevad aktiivselt WTOs ja muudel rahvusvahelistel foorumitel, et edendada digikaubanduse vallas algatusi e-kaasamise edendamiseks.

ARTIKKEL 26

Teabe jagamine

1. Kumbki lepinguosaline loob tasuta ja avaliku veebisaidi või jätkab sellise tasuta ja avaliku veebisaidi pidamist, mis sisaldab teavet käesoleva lepingu kohta, sealhulgas:

(a) lepingu teksti,

(b) lepingu kokkuvõtet ning

(c) lisateavet, mis lepinguosalise hinnangul aitab väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel käesoleva lepingu hüvesid paremini mõista.

2. Lepinguosalised vaatavad käesoleva artikli alusel kättesaadavaks tehtud teabe korrapäraselt läbi, et tagada teabe ja linkide ajakohasus ja täpsus.

3. Võimaluste piires püüab kumbki lepinguosaline teha käesoleva artikli alusel kättesaadavaks tehtud teabe kättesaadavaks ka inglise keeles.

ARTIKKEL 27

Sidusrühmade kaasamine

1. Lepinguosalised otsivad võimalusi tutvustada ettevõtjatele, valitsusvälistele organisatsioonidele, akadeemilistele ekspertidele ja muudele sidusrühmadele käesolevast lepingust digikaubanduse jaoks tulenevaid hüvesid.

2. Lepinguosalised kinnitavad vajadust kaasata käesoleva lepingu raames sidusrühmi ning edendada kummagi lepinguosalise juures ja nende vahel asjakohaseid algatusi ja platvorme.

3. Vajaduse korral võivad lepinguosalised kaasata käesoleva lepingu rakendamisse ja ajakohastamisse huvitatud sidusrühmi, näiteks ettevõtjaid, valitsusväliseid organisatsioone ja akadeemilisi eksperte.

KOLMAS PEATÜKK

ERANDID, VAIDLUSTE LAHENDAMINE, INSTITUTSIOONILISED JA LÕPPSÄTTED

A JAGU

ERANDID

ARTIKKEL 28

Usaldatavusnõuetega seotud erand

1. Ükski käesoleva lepingu säte ei keela lepinguosalisel võtta vastu või jätta kehtima meetmeid usaldatavusnõuetega seotud põhjustel, nagu:[16]:

(a) investorite, hoiustajate, kindlustusvõtjate ja selliste isikute kaitseks, kelle suhtes finantsteenuse osutajal on usalduskohustus, ja

(b) lepinguosalise finantssüsteemi terviklikkuse ja stabiilsuse tagamiseks.

2. Kui sellised meetmed ei ole kooskõlas käesoleva lepingu sätetega, ei kasutata neid lepinguosalise käesolevast lepingust tulenevate kohustuste vältimiseks.

3. Ühtki käesoleva lepingu sätet ei tõlgendata nii, et see kohustaks lepinguosalist avalikustama üksikute klientide tehingute ja kontodega seotud teavet või avalik-õiguslike üksuste valduses olevat salajast või ärisaladuse alla kuuluvat teavet.

ARTIKKEL 29

Üldised erandid

Käesoleva lepingu suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* vabakaubanduslepingu artiklit 2.14 „Üldised erandid“ ja artiklit 8.62 „Üldised erandid“.

ARTIKKEL 30

Julgeolekuerandid

[16] Mõiste „usaldatavusnõuetega seotud põhjustel“ hõlmab üksikute finantsteenuste osutajate turvalisuse, usaldatavuse, terviklikkuse ja finantsvastutuse tagamist.

Käesoleva lepingu suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* vabakaubanduslepingu artiklit 16.11 „Julgeolekuerandid“.

ARTIKKEL 31

Kapitali liikumise ja maksetega seotud ajutised kaitsemeetmed

Käesoleva lepingu suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* vabakaubanduslepingu artiklit 16.10 „Kapitali liikumise ja maksetega seotud ajutised kaitsemeetmed“.

ARTIKKEL 32

Maksustamine

Käesoleva lepingu suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* vabakaubanduslepingu artiklit 16.6 „Maksustamine“.

B JAGU

VAIDLUSTE LAHENDAMINE

ARTIKKEL 33

Vaidluste lahendamine

Lepinguosaliste vahel käesoleva lepingu tõlgendamise ja kohaldamise üle tekkivate vaidluste suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* vabakaubanduslepingu neljateistkümnenda peatüki „Vaidluste lahendamine“ sätteid.

ARTIKKEL 34

Vahendusmehhanism

Käesoleva lepingu suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* vabakaubanduslepingu viieteistkümnenda peatüki „Vahendusmehhanism“ sätteid, mis aga ei piira lepinguosaliste õigusi ja kohustusi, mis tulenevad artiklist 33 „Vaidluste lahendamine“.

ARTIKKEL 35

Läbipaistvus

Täiendamaks vabakaubanduslepingu neljateistkümnenda peatüki kehtivaid sätteid avalikustab kumbki lepinguosaline viivitamata:

(a) vabakaubanduslepingu artikli 14.3 „Konsultatsioonid“ lõike 2 kohaselt esitatud konsulteerimistaotlused;

(b) vabakaubanduslepingu artikli 14.4 „Vahekohtumenetluse algatamine“ lõike 2 kohaselt esitatud vahekohtu moodustamise taotlused;

(c) vabakaubanduslepingu artikli 14.5 „Vahekohtu moodustamine“ lõike 7 kohaselt kindlaks määratud vahekohtu moodustamise kuupäeva, vabakaubanduslepingu 14-A lisa „Vahekohtu töökord“ punkti 42 kohaselt kindlaks määratud *amicus curiae* esildiste esitamise tähtaja ning vabakaubanduslepingu 14-A lisa „Vahekohtu töökord“ punkti 46 kohaselt kindlaks määratud vahekohtumenetluse töökeele;

(d) vahekohtumenetluses esitatud esildised ja avaldused, kui lepinguosalised ei lepi kokku teisiti, ning

(e) vabakaubanduslepingu artikli 14.15 „Mõlemat lepinguosalist rahuldav lahendus“ kohaselt saavutatud mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduse.

C JAGU

INSTITUTSIOONILISED SÄTTED

ARTIKKEL 36

Institutsioonilised sätted

1. Käesoleva lepingu suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* vabakaubanduslepingu artiklit 16.1 „Kaubanduskomitee“ ja artikli 16.2 „Erikomiteed“ lõike 1 punkti d.

2. Vabakaubanduslepingu artikli 16.2 lõike 1 punkti d kohaselt loodud teenuskaubanduse, investeeringute ja riigihangete komitee vastutab käesoleva lepingu tõhusa rakendamise eest, välja arvatud artikli 19 „Ühe akna süsteem“ puhul.

3. Käesoleva lepingu suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* vabakaubanduslepingu artiklit 8.64 „Kaubavahetus-, investeeringute ja riigihangete komitee“.

4. Käesoleva lepingu suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* vabakaubanduslepingu artikli 16.2 lõikeid 2, 3 ja 4, artiklit 16.3 „WTO õiguse areng“, 16.4 „Otsuste tegemine“ ja 16.5 „Muudatused“.

D JAGU

LÕPPSÄTTED

ARTIKKEL 37

Teabe avalikustamine

1. Ühtki käesoleva lepingu sätet ei tõlgendata nii, et see kohustaks lepinguosalist esitama konfidentsiaalset teavet, mille avalikustamine takistaks õiguskaitsetoiminguid või oleks muul viisil vastuolus avalike huvidega või kahjustaks konkreetsete riigi- või eraettevõtete seaduslikke ärihuve.

2. Kui lepinguosaline annab kaubanduskomiteele, tollikomiteele või teenuskaubanduse, investeeringute ja riigihangete komiteele teavet, mis on tema õigusnormide kohaselt konfidentsiaalne, käsitleb teine lepinguosaline seda teavet konfidentsiaalsena, välja arvatud juhul, kui teabe esitanud lepinguosaline nõustub vastupidisega.

ARTIKKEL 38

Jõustumine

1. Lepinguosalised kiidavad käesoleva lepingu heaks oma menetluste kohaselt.

2. Käesolev leping jõustub teise kuu esimesel päeval pärast seda kuud, mil lepinguosalised teatavad üksteisele kirjalikult käesoleva lepingu jõustumise suhtes kohaldatavate õiguslike nõuete täitmisest ja menetluste lõpuleviimisest. Lepinguosalised võivad kokku leppida mõne muu kuupäeva.

ARTIKKEL 39

Kestus

1. Käesolev leping on tähtajatu.

2. Kumbki lepinguosaline võib teisele lepinguosalisele kirjalikult teatada oma kavatsusest käesolev leping lõpetada.

3. Käesolev leping lõpetatakse kuus kuud pärast lõike 2 kohast teatamist.

4. 30 päeva jooksul alates lõike 2 kohase teate esitamisest võib kumbki lepinguosaline taotleda konsultatsioonide alustamist selle üle, kas käesoleva lepingu mõne sätte lõpetamine peaks jõustuma hilisemal kuupäeval, kui on ette nähtud lõikega 3. Kõnealused konsultatsioonid algavad 30 päeva jooksul pärast seda, kui lepinguosaline on sellise taotluse esitanud.

ARTIKKEL 40

Kohustuste täitmine

Lepinguosalised võtavad kõik üld- ja erimeetmed, mis on vajalikud käesolevast lepingust tulenevate kohustuste täitmiseks. Nad tagavad käesolevas lepingus sätestatud eesmärkide saavutamise.

ARTIKKEL 41

Seos teiste lepingutega

1. Käesolev leping on lahutamatu osa ühelt poolt liidu ja tema liikmesriikide ja teiselt poolt Singapuri vahelistest üldistest suhetest, mida reguleeritakse partnerlus- ja koostöölepinguga ja vabakaubanduslepinguga, ning osa ühisest institutsioonilisest raamistikust. Tegemist on erilepinguga, millega jõustatakse partnerlus- ja koostöölepingu kaubandussätted, ning selle ja

vabakaubanduslepinguga luuakse GATT 1994 XXIV artikli „Territoriaalne rakendamine. Piirivedu. Tolliliidud ja vabakaubanduspiirkonnad“ ja GATSi V artikli „Majandusintegratsioon“ kohane vabakaubanduspiirkond.

2. Järgmised vabakaubanduslepingu artiklid kaotavad kehtivuse ja asendatakse järgmiste käesoleva lepingu artiklitega:

(a) vabakaubanduslepingu artikkel 8.54 „Andmetöötlus“ asendatakse käesoleva lepingu artikliga 5 „Piiriülesed andmevood“;

(b) vabakaubanduslepingu artikli 8.57 „Eesmärgid“ lõige 3 asendatakse käesoleva lepingu artikliga 5;

(c) vabakaubanduslepingu artikli 8.57 lõige 4 asendatakse käesoleva lepingu artikliga 6 „Isikuandmete kaitse“;

(d) vabakaubanduslepingu artikkel 8.58 „Tollimaksud“ asendatakse käesoleva lepingu artikliga 7 „Tollimaksud“;

(e) vabakaubanduslepingu artikkel 8.60 „Elektroonilised allkirjad“ asendatakse käesoleva lepingu artikliga 10 „E-autentimine ja e-allkiri“ ning

(f) vabakaubanduslepingu artikkel 8.61 „Elektroonilise kaubandusega seotud koostöö reguleerimise alal“ asendatakse käesoleva lepingu artikliga 14 „Koostöö digikaubanduse küsimustes“.

3. Suurema õiguskindluse huvides lepivad lepinguosalised kokku, et ükski käesoleva lepingu säte ei kohusta neid tegutsema vastuolus kohustustega, mis nad on võtnud WTO asutamislepingu raames.

ARTIKKEL 42

Vahetu õigusmõju puudumine

Suurema õiguskindluse huvides ei tõlgendata käesolevat lepingut nii, et sellega saaks isikutele anda muid õigusi või määrata muid kohustusi kui need, mis on lepinguosaliste vahel loodud rahvusvahelise õiguse alusel.

ARTIKKEL 43

Territoriaalne kohaldamisala

Käesolevat lepingut kohaldatakse:

(a) liidu puhul nende territooriumide suhtes, kus kohaldatakse Euroopa Liidu lepingut ja ELi toimimise lepingut, neis lepingutes sätestatud tingimustel ning

(b) Singapuri puhul tema territooriumi suhtes.

Käesolevas lepingus sisalduvaid viiteid „territooriumile“ käsitatakse vastavalt sellele, kui ei ole sõnaselgelt sätestatud teisiti.

ARTIKKEL 44

Autentsed tekstid

Leping koostatakse kahes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keeles, kusjuures kõik nimetatud tekstid on võrdselt autentsed.